

DWIE PIEŚNI

Słowa

ADAM MICKIEWICZ

Muzyka

FRYDERYK CHOPIN

Wydawca
INSTYTUT FRYDERYKA CHOPINA
1949

DWIE PIEŚNI

I

Precz z moich oczu

II

Moja pieszczotka

Słowa

ADAM MICKIEWICZ

Muzyka

FRYDERYK CHOPIN

Wydawca

INSTYTUT FRYDERYKA CHOPINA

Z subwencji Komitetu Wykonawczego
Roku Chopinowskiego

1949

2644/m

SPOTKANIE CHOPINA Z MICKIEWICZEM
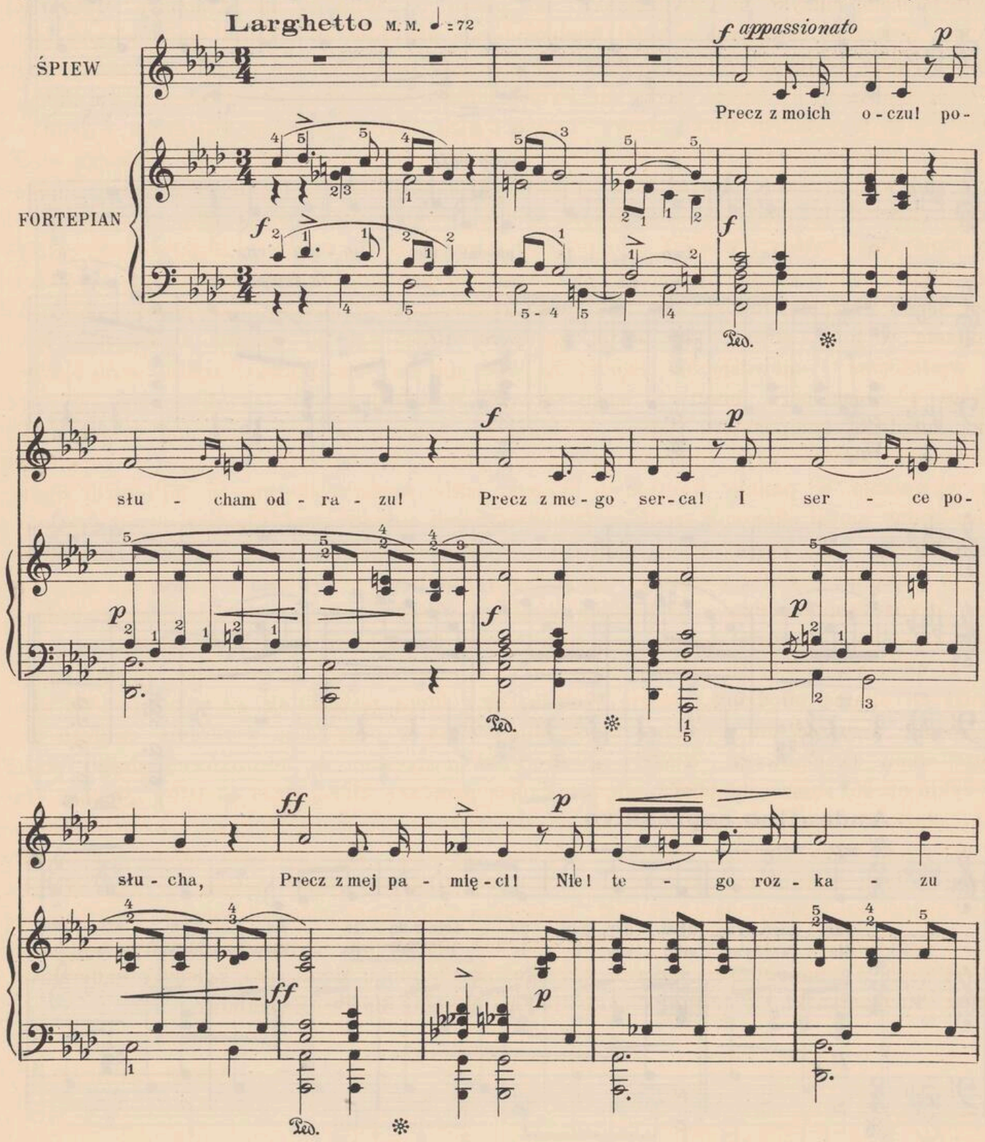
Po Karolu Kurpińskim i Karolu Lipińskim, którzy skomponowali pieśni do wiersza Mickiewicza „Do Niemna" (pierwszy w r. 1825, drugi w r. 1827), po Marii Szymanowskiej, która napisała muzykę do „Świtezianki", do pieśni o „Wilii" i do „Alpuhary" (1828) był Chopin w r. 1830 czwartym z kolei kompozytorem utworów do tekstów mickiewiczowskich. Nie pociągały go jednak długie *Ballady* ani *Romanse* do tworzenia wokalnych kompozycyj. Później miał w nich znaleźć źródło dla swoich natchnionych poematów dźwiękowych, którym nadał — za przykładem Mickiewicza — nazwę *Ballad*. Natrafił wreszcie w jednym z najdawniejszych zbiorów poezyj Adama na wiersz, który jak gdyby wypływał z jego własnego serca. Było ono w tym czasie przepełnione najżarliwszym uczuciem ku pannie Konstancji Gładkowskiej. Kochał ją pierwszą bezgraniczną miłością, wobec której blask słońca wydawał mu się płomykiem świecy i wierzył, że „póki sił starczy... że do śmierci... że po śmierci jeszcze jego popiół będzie się słał pod nogi"... I oto w tym przewrażliwieniu erotycznym wyolbrzymiał każde wrażenie, radosne czy smutne do kosmicznych wymiarów. Raz pewnie ukochana spojrzała w inną stronę, nie w tę, gdzie on oczekiwał jej wzroku. O tragedio losu! O wiarołomna i niewdzięczna istoto! Za tyle miłości tak głęboko zranić serce! Więc: „Precz z moich oczu, precz z mego serca!!!" W takiej pewnie chwili znalazł się pod ręką młodego kompozytora wiersz Mickiewicza. Pieśnią ukarze ukochaną! Trzech tylko pierwszych strofek użył Chopin dla swojej pieśni. Wystarczyły mu one w zupełności do wywołania w pannie Konstancji uczucia, jakie przeszywało mu w tej chwili duszę. Niezawodny zmysł ekonomii środków formotwórczych powstrzymał Chopina przed przekomponowaniem — lub zwrotkowym mnożeniem — dalszych siedmiu strof wiersza. Karą miała być ta pieśń, ale również wyrazem w głębi serca zakotwiczonej miłości, nie dającego się z pamięci usunąć wspomnienia... „Na każdym miejscu i o każdej dobie — wszędzie i zawsze będę ja przy tobie, bom wszędzie cząstkę swej duszy zostawił"... śpiewał tu za Mickiewiczem.

W siedem przeszło lat później, kiedy się Chopinowi zdawało, że niebawem pewnie poprowadzi do ołtarza młodziutką Marię Wodzińską, z którą zaręczył się we wrześniu 1836 roku w Dreźnie, przyszedł mu z pomocą wiersz Mickiewicza w pragnieniu wyrażenia swojego błogiego stanu uczuciowego. Właśnie sportretował muzycznie w koronkowej *etudzie f-moll* (w cyklu op. 25) rozszczebiotaną i mile gruchającą panienkę, której głosu chciałby „słuchać, słuchać, słuchać"... kiedy oto przypomniały mu się jej żywe oczęta, jej ząbki perłowe wśród korali usteczek, które chciałby „całować, całować, całować". Tak powstała *„Moja pieszczotka"*. Żaden z tych kilku kompozytorów polskich i obcych, którzy pisali muzykę do tego wiersza Mickiewicza, nie zdobyli się na pomysły melodyjne o tak ujmującym wdzięku, jaki roztacza się w pieśni Chopina, żaden nie potrafił tak świetnie jak Chopin stopniować wyrazu erotycznej namiętności. A komponowali „Moją pieszczotkę" po Chopinie: Moniuszko, Żeleński, Paderewski, Kania, Niewiadomski, Cezar Cui, Michał Glinka i Mikołaj Rimskij-Korsakow.

Zdzisław Jachimecki

PRECZ Z MOICH OCZU

Słowa ADAMA MICKIEWICZA — FR. CHOPIN Op. 74, Nr. 6

Mo - ja i two - ja pa - mięć nie po - słu - cha,

poco rall.

Mo - ja i two - ja pa-mięć nie po - słu - cha.

(a tempo)

poco rall.

p

Andantino espressivo

mp

Jak cień tym dłuż - szy, gdy pa - dnie z da - le - ka, Tym sze - rzej
Na każdym miej - scu i o ka - żdej do - bie, Gdziem z to - bą

p

I. F. C.

ko - ło ża - ło - bne roz - to - czy, Tak mo - ja po - stać, im
pła - kał, gdziem się z to - bą ba - wił, Wszę - dzie i zaw - sze

pp

da - lej u - cie - ka, Tym grub-szym ki - rem twą pa - mięć po-
bę - dę ja przy to - ble, Bom wszę - dzie cząst - kę mej du - szy zo -

pp

mro - czy, Tym grub-szym ki - rem twą pa - mięć po - mro - czy.
sta - wił, Bom wszę - dzie cząst - kę mej du - szy zo - sta - wił.
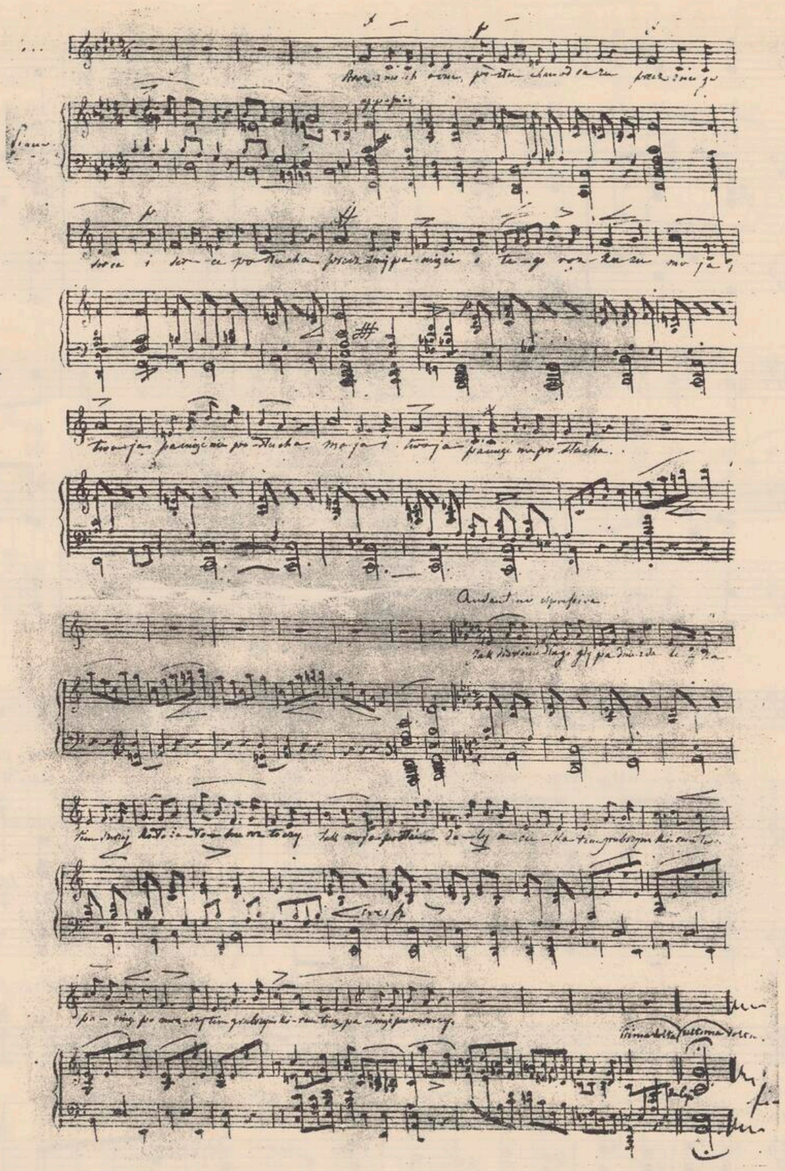
legatiss.

p

1.

2.

I.F.C.

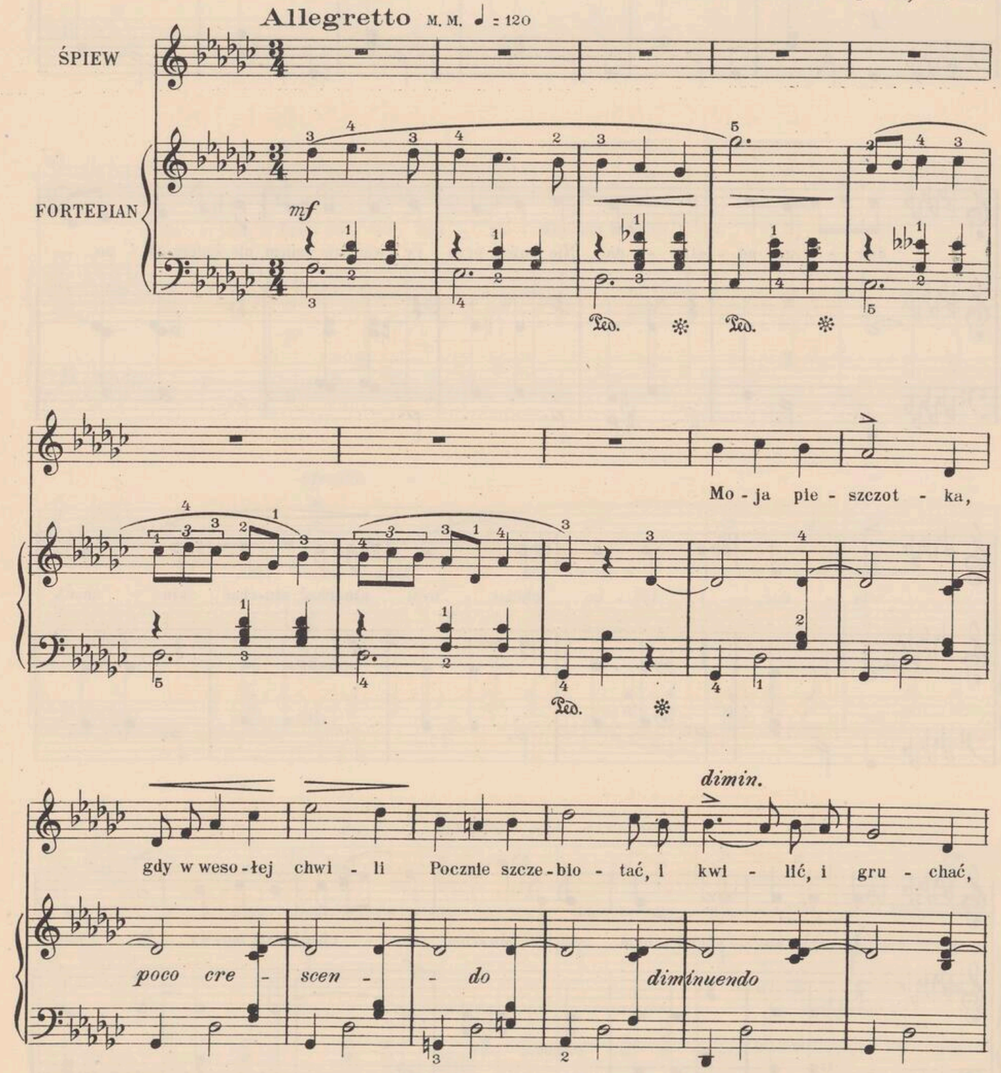

AUTOGRAF FR. CHOPINA „PRECZ Z MOICH OCZU"

MOJA PIESZCZOTKA

Słowa ADAMA MICKIEWICZA

FR. CHOPIN Op. 74, Nr. 12

p

Tak mi - le gru - cha, szcze - bio-ce i kwi - li, Że nie chcąc słów - ka ża -

p

dne - go po - stra - dać, Nie śmiem prze - ry - wać, nie śmiem, nie śmiem od - po -

wia - dać, I tyl - ko chciał - bym słu-chać, słu-chać, słu - chać!

I tyl - ko chciał - bym słuchać, słu-chać, słu - chać! Lecz mo-wy ży - wość

cresc.

sf

dimin.

gdy ocz-ki za - pa - li I po-cznie mo - cniej ja - go - dy ró-

poco cre - - scen - - do - -

dimin.

p

żo - wać, Per - ło - we ząb - ki bły-sną śród ko - ra - li; Ach!

p

stretto
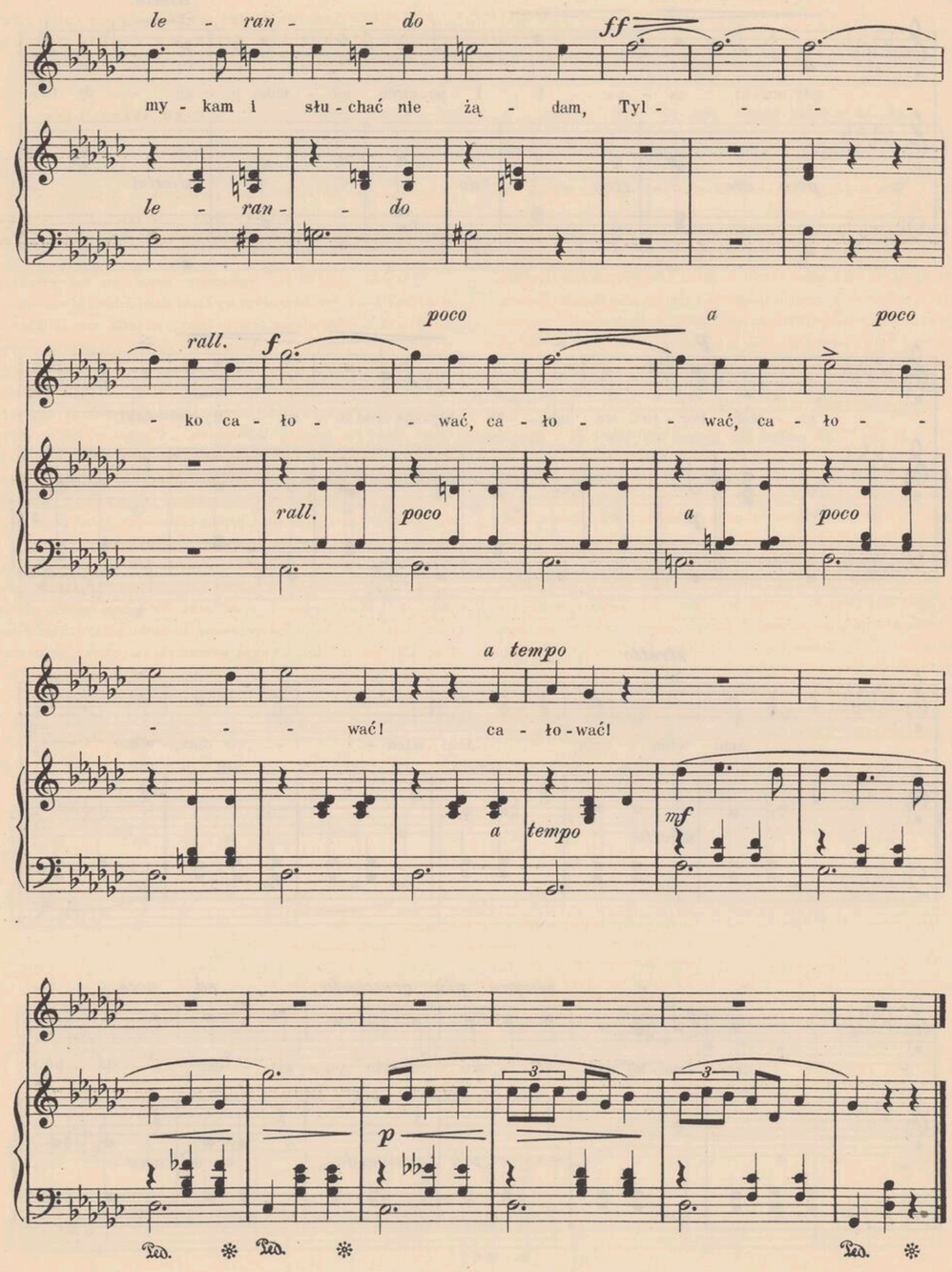
Ach! wten - czas, Ach! wten - - czas, w ten -

stretto

- - *e sempre più crescendo ed acce - -*

- czas śmie-lej wo - czę-ta, wo - czę-ta po - glą - dam, U - sta po -

e sempre più crescendo ed acce -

I. F. C. Sztych. J. Rynczak

„CHOPIN, podobnie jak ten drugi poeta jego współrodak i przyjaciel — MICKIEWICZ, z natchnienia muzy narodowej czerpał swoje pieśni..."

Franciszek Liszt

Wiersz Adama Mickiewicza „Do M.", rozpoczynający się od słów „Precz z moich oczu", ukazał się po raz pierwszy w „Dzienniku Warszawskim" w roku 1826. Wiersz ten, napisany w roku 1822, skierowany był do Maryli z Wereszczaków Puttkamerowej. W roku 1828 wszedł w skład poezji Mickiewicza wydanych w Paryżu staraniem Leonarda Chodźki a nakładem Klementyny z Sanguszków Ostrowskiej, która w ten sposób pragnęła „złożyć hołd razem Ojczyźnie i językowi polskiemu" — jak pisała dnia 3 maja 1828 roku w liście do Adama Mickiewicza.

W roku 1830 Fryderyk Chopin podłożył melodię do tekstu niniejszego wiersza. Pieśń ta powstała pod wpływem uczucia, jakie żywił Chopin dla Konstancji Gładkowskiej, uczennicy na wydziale wokalnym w Konserwatorium Warszawskim

Pieśni Chopina skomponowane w okresie warszawskim a więc i pieśń „Precz z moich oczu" do słów Adama Mickiewicza, były wpisane przez Chopina do sztambuchu Emilii Elsner, córki Rektora Konserwatorium, podobnie jak i inne drobne kompozycje młodych twórców ze Stefanim, Wolffem. Wejnertem i Nideckimi na czele. Kilka lat później, dokładnie w roku 1836, wpisał Chopin tę pieśń do pamiętnika, przesłanego Marii Wodzińskiej, w którym znajdowało się ponadto siedem innych pieśni i „Lento con gran espressione". Pamiętnik ten, p. t. „Album Fr. Chopina poświęcone Marii Wodzińskiej", wydała Kornelia Parnasowa w roku 1900 u Breitkopfa i Härtla w Lipsku.

Drugą pieśń do tekstu Adama Mickiewicza napisał Chopin już na obczyźnie. Wiersz ten, zatytułowany przez poetę „Do D. D." rozpoczyna się od słów „Moja pieszczotka". Napisany w roku 1825, w czasie pobytu Mickiewicza w Odessie, jest refleksem chwil spędzonych w towarzystwie Karoliny z Rzewuskich Sobańskiej, późniejszej pani Lacroix.

Wiersz „Do D. D." ogłoszony został po raz pierwszy w siódmym z kolei zbiorowym wydaniu dzieł Adama Mickiewicza. Publikacja ta, obejmująca cztery tomy, ukazała się w Paryżu w roku 1844, staraniem Aleksandra Chodźki i z jego przedmową.

W roku 1837, pod wpływem miłości ku Marii Wodzińskiej, napisał Fryderyk Chopin melodię do znanego mu tekstu „Mojej pieszczotki". Na okładce tej pieśni, której reprodukcja zamieszczona jest w pracy Leopolda Binentala „Chopin, w 120 rocznicę urodzin, Warszawa 1930" znajdują się dedykacje kolejnych właścicieli: Teofila Kwiatkowskiego, Marceliny z Radziwiłłów Czartoryskiej i Stanisława Tarnowskiego. Jak wynika z ostatniej dedykacji niniejszy rękopis Chopina ofiarowany został przez Stanisława Tarnowskiego Władysławowi Żeleńskiemu.

Pieśni Fryderyka Chopina, powstałe w kraju i za granicą, wydane zostały dopiero po śmierci Kompozytora i oznaczone jako opus 74: „Precz z moich oczu" jako Nr 6 tego opusu, „Moja pieszczotka" jako Nr 12. Przygotowane do druku przez Juliana Fontanę, któremu rodzina Chopina powierzyła tę publikację, ukazały się po raz pierwszy w roku 1859, w berlińskim wydaniu Schlesingera.

Krystyna Kobylańska

ŹRÓDŁA:

Ferdynand Hoesick. Chopin. Życie i twórczość. Lwów 1932.
Kornelia Parnasowa. O Kajetach Chopina. Księga pamiątkowa obchodu setnej rocznicy urodzin Fryderyka Chopina. Lwów 1912.
Piotr Chmielowski. Adam Mickiewicz. Zarys biograficzno - literacki. Warszawa 1901.
Władysław Mickiewicz. Opis bibliograficzny wydań dzieł Adama Mickiewicza. Paryż 1870.

TEKST MUZYCZNY WEDŁUG REDAKCJI I. J. PADEREWSKIEGO,
L. BRONARSKIEGO I J. TURCZYŃSKIEGO

COPYRIGHT 1949
BY INSTYTUT FRYDERYKA CHOPINA,
WARSAW, POLAND

COPYRIGHT ASSIGNED TO SEASAC INC.
NEW—YORK

PRINTED IN POLAND
IFC 27

PRAWO AUTORSKIE ZASTRZEŻONE „ZAIKS" WARSZAWA

OPRACOWANIE GRAFICZNE ANDRZEJA RUDZIŃSKIEGO

ODBITO 10.000 EGZEMPLARZY NA PAPIERZE
OFFSETOWYM 70x100|120 gr.

Nr B-74431 Lit. St. Rynczak, W-wa, Stalowa 26

BIBLIOTEKA TIFC
Instytut F.Chopina/2
2644/n

FRYDERYK CHOPIN
1849 • 1949

Egzemplarz bezpłatny

DWIE PIEŚNI

Słowa

ADAM MICKIEWICZ

Muzyka

FRYDERYK CHOPIN

Wydawca
INSTYTUT FRYDERYKA CHOPINA
1949